

Sygnatura akt VI U 1205/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2019 roku

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Tomasz Korzeń

Protokolant st. sekr. sądowy Anna Kopala

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 marca 2019 roku

sprawy z odwołania M. K.

od decyzji z dnia 16 października 2018 roku

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

o umorzenie należności z tytułu składek

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 16 października 2018 roku, nr (...) w ten sposób, że umarza należności określone w decyzji nr (...) z dnia 11 marca 2013 roku.

SSO Tomasz Korzeń

VI U 1205/18 UZASADNIENIE

Decyzją z 16.10.2018 roku numer: (...), odmówił M. K. umorzenia należności z tytułu składek: 1/ na ubezpieczenia społeczne za okres: od sierpnia 2–7 roku do listopada 2007 roku; od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku, w łącznej kwocie 12 386,37 zł, w tym z tytułu: składek – 7 946,37 zł; odsetek – 4 440,00 zł; 2/ na ubezpieczenia zdrowotne za okres od września 2007 roku do listopada 2007 roku; od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku, w łącznej kwocie 5 191,90 zł z tytułu: składek – 3 335,90 zł; odsetek – 1 856,00 zł; 3/ na Fundusz Pracy za okres od października 2007 roku do listopada 2007 roku, od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 1 045,67 zł, w tym z tytułu: składek – 672,67 zł; odsetek – 373,00 zł.

Ubezpieczony M. K. odwołał się od tej decyzji. Wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i umorzenie należności za sporny okres. Skarżący na dzień wydania spornej decyzji spłacił należności objęte układem ratalnym zawartym z ZUS. W tych okolicznościach pozwany był nieuprawniony do odmowy umorzenia należności objętych wnioskiem z 16.01.2013 roku. Ustawodawca w art. 1 ust. 12 ustawy z 9.11.2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność wskazał, że okolicznością obligującą organ rentowy do umorzenia zaległości objętych abolicją jest sam fakt opłacenia zaległych składek, które tą ustawą nie są objęte. Be znaczenia pozostaje okoliczność kiedy te zaległości zostały opłacone. Ważne jest jedynie to czy faktycznie zostały one opłacone, a tak jest w niniejszej sprawie. Tymczasem ZUS możliwość umorzenia należności uzależnił do dodatkowego warunku – terminowego opłacenia układu ratalnego. Takiego warunku w art. 1 ust. 10, 11, 12 i 13 ustawy z 9.11.2012 roku ustawodawca nie zastrzegł. Układ ratalny dotyczył zupełnie innych zaległości ubezpieczonego aniżeli te objęte wnioskiem z 16.01.2013 roku. Skoro więc te należności zostały spłacone, to automatycznie pozwany powinien umorzyć należności objęte tym wnioskiem.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o oddalenie odwołania. Podał, że w przypadku gdy należności niepodlegające umorzeniu zostały rozłożone wnoskodawcy na raty, to jest on zobowiązany do terminowej ich spłaty zgodnie z warunkami ustalonymi przez ZUS. Warunek nieposiadania zaległości z tytułu należności nazwanych poza układowymi, takich, których dotyczy układ powinien być spełniony na dzień zakończenia realizacji układu (termin ustalony dla spłaty ostatniej raty), gdyż termin zakończenia realizacji układu decyduje o tym czy przesłanka nieposiadania zaległości jest spełniona. W niniejszej sprawie termin na uregulowanie należności niepodlegających umorzeniu przypadał na dzień 5.09.2018 roku, a należności wynikające z nieopłaconych w terminie rat, zostały uregulowane w dniu 14.09.2018 roku. Wpłata została uregulowana po terminie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskiem z 16.01.2013 roku M. K. wystąpił do organu rentowego o umorzenie nieopłaconych należności za okres od sierpnia 2007 roku do listopada 2007 roku, od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku, powołując się na ustawę z 9.11.2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. We wniosku wskazał, że z dniem 31.10.2009 roku zlikwidował własną działalność gospodarczą.

Decyzją z 11.03.2013 roku (...) ZUS określił, że:

I/ według stanu na dzień 21.01.2013 roku umorzeniu podlegają należności z tytułu składek na:

a/ ubezpieczenia społeczne za okres od sierpnia do listopada 2007 roku i od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 12 386,37 zł, w tym z tytułu: składek w kwocie 7 946,37 zł; odsetek w kwocie 4 440,00 zł;

b/ ubezpieczenie zdrowotne z okres od września 2007 roku do listopada 2007 roku i od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 5 191,90 zł, z tytułu: składek w kwocie 3 335,90 zł; odsetek w kwocie 1 856,00 zł;

c/ Fundusz Pracy za okres od października 2007 roku do listopada 2007 roku i od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 1 045,67 zł, w tym z tytułu: składek w kwocie 672,67 zł; odsetek w kwocie 373,00 zł;

II/ warunkiem umorzenia tych należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Należności z tytułu składek za okres od 1.01.1999 roku, nieobjęte postępowaniem o umorzenie, należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji z 11.03.2013 roku.

W dniu 11.04.2014 roku ubezpieczony zawarł z organem rentowy umowę nr (...) o rozłożeniu na raty należności z tytułu składek, w której wierzyciel zobowiązał się rozłożyć na raty według stanu na dzień 11.04.2014 roku należności w ogólnej kwocie: 9 841,13 zł, w tym należności za okres od marca 2009 roku do października 2009 roku, z tytułu:

1/ ubezpieczeń społecznych w łącznej kwocie 6 471,69 zł (należność główna: 4 169,69 zł; odsetki: 2 302,00 zł);

2/ ubezpieczenia zdrowotnego w łącznej kwocie 2 785,92 zł (należność główna: 1 793,92 zł; odsetki: 992,00 zł);

3/ Fundusz Pracy w łącznej kwocie 583,52 zł (należność główna: 375,52 zł, odsetki: 208,00 zł), wraz z opłatą prolongacyjną w wysokości 721,00 zł.

W dniu 14.09.2018 roku M. K. spłacił wszystkie należności wynikające z umowy o układ ratalny nr (...) zawartej w dniu 11.04.2014 roku.

W dniu 16.10.2018 roku ZUS wydał sporną decyzję.

Na dzień wydania spornej decyzji ubezpieczony nie posiadał żadnych zaległości wynikających z umowy zawartej w dniu 11.04.2014 roku.

Umorzeniu na podstawie ustawy z dnia 9.11.2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, podlegają należności z tytułu składek na:

a/ ubezpieczenia społeczne za okres od sierpnia do listopada 2007 roku i od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 12 386,37 zł, w tym z tytułu: składek w kwocie 7 946,37 zł; odsetek w kwocie 4 440,00 zł;

b/ ubezpieczenie zdrowotne z okres od września 2007 roku do listopada 2007 roku i od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 5 191,90 zł, z tytułu: składek w kwocie 3 335,90 zł; odsetek w kwocie 1 856,00 zł;

c/ Fundusz Pracy za okres od października 2007 roku do listopada 2007 roku i od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 1 045,67 zł, w tym z tytułu: składek w kwocie 672,67 zł; odsetek w kwocie 373,00 zł.

dowód: dokumenty w aktach organu rentowego: wniosek z 16.01.2013 r. k. 1, 2, decyzja nr (...) z 11.03.2013 r. k. 10-13, decyzja z 16.10.2018 r. k. 37, umowa z 11.04.2014 r. k. 25-30

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z 9.11.2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1551, zwana dalej ustawą abolicyjną), na wniosek osoby podlegającej w okresie od 1.01.1999 roku do 28.02.2009 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z 13.10.1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, 1) która przed 1.09.2012 roku zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8; 2) innej niż wymieniona w pkt 1 - umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od 1.01.1999 roku do 28.02.2009 roku oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Stosownie do dyspozycji art. 1 ust. 6 ustawy abolicyjnej, umorzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne powoduje skutek w postaci umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy za ten sam okres wraz z należnościami pochodnymi (odsetkami za zwłokę, opłatami prolongacyjnymi, dodatkowymi opłatami, kosztami upomnień i kosztami egzekucyjnymi).

Zgodnie zaś z ust. 10 i 11 tego przepisu, warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1.01.1999 roku, do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego. Ust. 11. Niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8. Ust. 12 tej ustawy stanowi, że w przypadku gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w art. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności, warunek o którym mowa w ust. 10 tej ustawy, uważa się za spełniony po ich opłaceniu.

Warunkiem umorzenia zaległości składkowych na podstawie ustawy abolicyjnej jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji o umorzeniu tych zaległości nieopłaconych bieżących składek na ubezpieczenia społeczne, należnych za okres między wydaniem decyzji warunkowej (art. 1 ust. 10) a wydaniem decyzji umarzającej (art. 1 ust. 13 pkt 1 tej

ustawy). Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19.09.2017 roku w sprawie II UZ 49/17 (LEX 2390737), wskazał, że ustawa abolicyjna zawiera ustawowy warunek umorzenia zaległości składkowych wynikających z jej art. 1 ust. 1 i 6, który został określony w art. 1 ust. 10 tej ustawy. W świetle treści całej ustawy nie budzi wątpliwości, że chodzi o składki nieopłacone w ustawowym terminie (wraz z pozostałymi wymienionymi w art. 1 ust. 10 tej ustawy abolicyjnej należnościami) i to według stanu na dzień wydania decyzji o umorzeniu należności, co wyraźnie zostało wyartykułowane w komentowanym przepisie ("na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1") (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6.06.2018 roku, I UK 151/17, Lex 2508189).

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, że skoro ubezpieczony na dzień wydania zaskarżonej decyzji wykonał zobowiązania wynikające z umowy o układ ratalny z dnia 11.04.2014 roku i spłacił wszystkie należności wynikające z tej umowy, to zaległości objęte wnioskiem skarżącego z dnia 16.01.2013 roku podlegały umorzeniu. Z resztą poza sporem było, że na dzień wydania zaskarżonej decyzji (tj. 16.10.2018 roku) ubezpieczony nie posiadał już żadnych zaległości wynikających z umowy zawartej w dniu 11.04.2014 roku (spłacił je bowiem w dniu 14.09.2018 roku).

W ocenie Sądu ubezpieczony spełnił – na dzień 16.10.2018 roku - przesłanki z art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej tj. spłacił należności, które nie ulegały umorzeniu.

Ubezpieczony sprostał obowiązkowi określonemu w art. 6 K.c. oraz art. 232 K.p.c. i przedstawił dowody pozwalające na zmianę spornej decyzji.

Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów albowiem żadna ze stron nie kwestionowała ich wiarygodności.

Decyzja z z 11.03.2013 roku (...) zawiera warunek, którego spełnienie jest niezbędne do umorzenia części należności, a który to warunku ubezpieczony spełnił.

Wobec powyższego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 K.p.c. Sąd orzekł jak w wyroku.

SSO Tomasz Korzeń

Sygn. akt III AUa 167/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 października 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Romana Mrotek (spr.)
Sędziowie:	Barbara Białecka Urszula Iwanowska
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 października 2019 r. w Szczecinie

sprawy M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o umorzenie należności z tytułu składek

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 13 marca 2019 r., sygn. akt VI U 1205/18

1. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie,

2. zasądza od M. K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego organu rentowego w postępowaniu apelacyjnym.

Urszula Iwanowska	Romana Mrotek	Barbara Białecka

Sygn. akt III AUa 167/19 UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. decyzją z dnia 16.10.2018 roku odmówił ubezpieczonemu M. K. umorzenia należności z tytułu składek:

- na ubezpieczenia społeczne z odsetkami w łącznej kwocie 12386,37 zł,
- na ubezpieczenie zdrowotne z odsetkami w łącznej kwocie 5191,90 zł
- i na Fundusz Pracy wraz z odsetkami w łącznej kwocie 1045,67 zł.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie wywiązał się z umowy nr (...) z dnia 11.04.2014 roku, gdyż nie uiszczył w terminie zakreślonym wskazaną umową ostatniej raty, płatnej do dnia 5.09.2018 roku. W konsekwencji nie zostały spełnione warunki umorzenia należności na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność.

W odwołaniu od decyzji organu rentowego ubezpieczony podniósł, że uiszczył ostatnią ratę z układu ratalnego po terminie, lecz nie ma to znaczenia, gdyż na dzień wydania decyzji miał uiszczone wszystkie należności.

Mając na uwadze powyższą argumentację, ubezpieczony wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i umorzenie należności objętych wnioskiem z dnia 16.10.2013r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Podniósł, że w przypadku, gdy należności niepodlegające umorzeniu zostają rozłożone na raty, ubezpieczony jest zobowiązany do terminowej ich spłaty. Warunek nieposiadania zaległości z tytułu należności objętych układem powinien być spełniony na dzień zakończenia realizacji układu (termin ustalony dla spłaty ostatniej raty). W niniejszej sprawie termin na uregulowanie należności niepodlegających umorzeniu przypadał na dzień 5.09.2018 roku, zaś ubezpieczony ostatnią ratę uregulował w dniu 14.09.2018 roku, a zatem po terminie.

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim wyrokiem z dnia 13.03.2019 roku

zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i w ten sposób, że umarzył należności określone w decyzji nr (...) z dnia 11 marca 2013 roku.

Sąd I instancji oparł rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych.

Wnioskiem z 16.01.2013 roku M. K. wystąpił do organu rentowego o umorzenie nieopłaconych należności za okres od sierpnia 2007 roku do listopada 2007 roku, od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku, powołując się na ustawę z 9.11.2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność. We wniosku wskazał, że z dniem 31.10.2009 roku zlikwidował własną działalność gospodarczą. Sąd I instancji ustalił, że decyzją z 11.03.2013 roku (...) ZUS określił, że:

I/ według stanu na dzień 21.01.2013 roku umorzeniu podlegają należności z tytułu składek na:

a/ ubezpieczenia społeczne za okres od sierpnia do listopada 2007 roku i od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 12 386,37 zł, w tym z tytułu: składek w kwocie 7 946,37 zł; odsetek w kwocie 4 440,00 zł;

b/ ubezpieczenie zdrowotne z okres od września 2007 roku do listopada 2007 roku i od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 5 191,90 zł, z tytułu: składek w kwocie 3 335,90 zł; odsetek w kwocie 1 856,00 zł;

c/ Fundusz Pracy za okres od października 2007 roku do listopada 2007 roku i od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 1 045,67 zł, w tym z tytułu: składek w kwocie 672,67 zł; odsetek w kwocie 373,00 zł;

II/ warunkiem umorzenia tych należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Należności z tytułu składek za okres od 1.01.1999 roku, nieobjęte postępowaniem o umorzenie, należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji z 11.03.2013 roku.

W dniu 11.04.2014 roku ubezpieczony zawarł z organem rentowy umowę nr (...) o rozłożeniu na raty należności z tytułu składek, w której wierzyciel zobowiązał się rozłożyć na raty według stanu na dzień 11.04.2014 roku należności w ogólnej kwocie: 9 841,13 zł, w tym należności za okres od marca 2009 roku do października 2009 roku, z tytułu:

1/ ubezpieczeń społecznych w łącznej kwocie 6 471,69 zł (należność główna: 4 169,69 zł; odsetki: 2 302,00 zł);

2/ ubezpieczenia zdrowotnego w łącznej kwocie 2 785,92 zł (należność główna: 1 793,92 zł; odsetki: 992,00 zł);

3/ Fundusz Pracy w łącznej kwocie 583,52 zł (należność główna: 375,52 zł, odsetki: 208,00 zł) wraz z opłatą prolongacyjną w wysokości 721 zł.

W dniu 14.09.2018 roku M. K. spłacił wszystkie należności wynikające z umowy o układ ratalny nr (...) zawartej w dniu 11.04.2014 roku.

Na dzień wydania spornej decyzji 16.10.2018 roku ubezpieczony nie posiadał żadnych zaległości wynikających z umowy zawartej w dniu 11.04.2014 roku.

Sąd I instancji ustalił, że umorzeniu na podstawie ustawy z dnia 9.11.2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, podlegają należności z tytułu składek na:

a/ ubezpieczenia społeczne za okres od sierpnia do listopada 2007 roku i od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 12 386,37 zł, w tym z tytułu: składek w kwocie 7 946,37 zł; odsetek w kwocie 4 440 zł;

b/ ubezpieczenie zdrowotne z okres od września 2007 roku do listopada 2007 roku i od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 5 191,90 zł, z tytułu: składek w kwocie 3 335,90 zł; odsetek w kwocie 1 856 zł;

c/ Fundusz Pracy za okres od października 2007 roku do listopada 2007 roku i od stycznia 2008 roku do lutego 2009 roku w łącznej kwocie 1 045,67 zł, w tym z tytułu: składek w kwocie 672,67 zł; odsetek w kwocie 373 zł.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie zasługiwało na uwzględnienie. Wskazał na przepisy art. 1 ust. 1, 6, 10, 11 i 12 ustawy z dnia 9.11.2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. z 2012 roku, poz. 1551, dalej jako ustawa abolicyjna).

Podniósł, że warunkiem umorzenia zaległości składkowych na podstawie ustawy abolicyjnej jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji o umorzeniu tych zaległości nieopłaconych bieżących składek na ubezpieczenia społeczne, należnych za okres między wydaniem decyzji warunkowej (art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej), a wydaniem decyzji umarzającej (art. 1 ust. 13 pkt 1 tej ustawy). Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19.09.2017 roku w sprawie o sygn. II UZ 49/17 wskazał, że ustawa abolicyjna zawiera ustawowy warunek umorzenia zaległości składkowych wynikających z jej art. 1 ust. 1 i 6, który został określony w art. 1 ust. 10 tej ustawy. W świetle treści całej ustawy nie budzi wątpliwości, że chodzi o składki nieopłacone w ustawowym terminie (wraz z pozostałymi wymienionymi w art. 1 ust. 10 tej ustawy abolicyjnej należnościami) i to według stanu na dzień wydania decyzji o umorzeniu należności, co wyraźnie zostało wyartykułowane w komentowanym przepisie ("na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1" - por. wyrok Sądu Najwyższego z 6.06.2018 roku, I UK 151/17). Skoro ubezpieczony na dzień wydania zaskarżonej decyzji wykonał zobowiązania wynikające z umowy o układ ratalny z dnia 11.04.2014 roku i spłacił wszystkie należności wynikające z tej umowy, to zaległości objęte wnioskiem skarżącego z dnia 16.01.2013 roku podlegały umorzeniu. Poza sporem było, że na dzień wydania zaskarżonej decyzji z 16.10.2018 roku ubezpieczony nie posiadał żadnych zaległości wynikających z umowy zawartej w dniu 11.04.2014 roku (spłacił je bowiem w dniu 14.09.2018 roku). W ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczony spełnił na dzień 16.10.2018 roku przesłanki z art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej tj. spłacił należności, które nie ulegały umorzeniu.

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodził się organ rentowy. Zaskarżył wyrok w całości. Rozstrzygnięciu zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

1/ art. 227 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dowolnej, a nie swobodnej ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w wyniku błędnego przyjęcia, że ww. materiał dowodowy uzasadnia zmianę zaskarżonej decyzji w sytuacji gdy takich podstaw nie było wobec pominięcia treści umowy nr (...) z dnia 11.04.2014r. i spłaty należności niepodlegających umorzeniu po umownym terminie zapłaty,

2/ sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego wobec pominięcia, iż należności niepodlegające umorzeniu nie zostały uregulowane w terminie i przyjęcie, że ubezpieczony spłacił przedmiotowe należności, które to uchybienia miały istotny wpływ na wynik sprawy.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, a nadto o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Ubezpieczony nie ustosunkował się do treści apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego zasługiwała na uwzględnienie.

Analiza zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, doprowadziła Sąd Apelacyjny do wniosku, że zaskarżony wyrok wymaga korekty.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd pierwszej instancji oceniając zgromadzony materiał dowodowy i rozstrzygając w sprawie nie naruszył przepisu art. 233 § 1 k.p.c., gdyż ustalił niezbędne okoliczności, w granicach zasad logiki formalnej i doświadczenia życiowego. W tym stanie rzeczy Sąd Odwoławczy podzielił w całości i przyjął za własne poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne.

Sąd Okręgowy dokonał jednak błędnej subsumpcji, pomijając zarazem okoliczność, że ubezpieczony uiścił ostatnią ratę z układu ratalnego po zakreślonym mu w umowie terminie, tj. w dniu 14.09.2018r. (zamiast do dnia 5.09.2018r.), a co zrodziło konsekwencje prawne na gruncie mającej zastosowanie w niniejszej sprawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r. poz. 1551).

Sąd Apelacyjny podnosi, że w niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że ubezpieczony w dniu 16.01.2013 roku złożył wniosek o umorzenie należności i decyzją z dnia 11.03.2013 roku organ rentowy określił według stanu na dzień 21.01.2013 roku łączną wysokość zaległości składkowych wraz z odsetkami i wskazał zarazem, że warunkiem ich umorzenia jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Następnie, w dniu 11.04.2014 roku organ rentowy i ubezpieczony zawarli umowę o rozłożeniu na raty należności niepodlegających umorzeniu i określili m.in., iż ostatnia rata zostanie uregulowana do dnia 5.09.2018 r. pod rygorem rozwiązania umowy. Powyższe okoliczności w sprawie są zresztą niesporne.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że umorzenie należności na podstawie przepisów ustawy abolicyjnej jest uzależnione od spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 1 ust. 13 w związku z art. 1 ust. 10 i 12 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r. poz. 1551). W toku postępowania prowadzonego w oparciu o przepisy wskazanej wyżej ustawy abolicyjnej organ bada, czy opisane w powołanych wyżej przepisach przesłanki zostały spełnione i od ich występowania uzależnia wydanie decyzji o umorzeniu należności bądź o odmowie ich umorzenia.

Należy podnieść, że zgodnie z art. 1 ust. 12 cyt. ustawy w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8, niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczony termin ich płatności, warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po ich opłaceniu. Sąd Apelacyjny wyjaśnia, że nie chodzi tutaj o samo opłacenie zaległości objętych umową, co sugeruje ubezpieczony, ale o ich opłacenie w pełnej wysokości i w terminach zakreślonych umową (tzw. układzie ratalnym). Taki jest cel zawarcia umowy, tj. uregulowanie zadłużenia w określonym terminie, gdyż od spełnienia tego właśnie warunku w określonym terminie (ostatniej raty) zostało uzależnione w decyzji warunkowej umorzenie pozostałych zaległości.

W niniejszej sprawie ubezpieczony zobowiązał się w umowie do terminowego regulowania rat z układu ratalnego. Mimo przyjęcia na siebie tej powinności świadomie nie wywiązał się z umowy, gdyż nie uiścił ostatniej raty w zakreślonym mu terminie do dnia 5.09.2018 roku. Skoro nie uiścił ostatniej raty w terminie, to tym samym nie spełnił wymogu z art. 1 ust. 13 pkt 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r. poz. 1551), zgodnie z którym Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o umorzeniu należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - po spełnieniu warunku, o którym mowa w ust. 10,

z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12. Twierdzenie ubezpieczonego, że liczy się jedynie fakt opłacenie raty (po terminie) jest wyrazem niezrozumienia, że ubezpieczony przede wszystkim był zobowiązany do przestrzegania umowy i wywiązania się z jej postanowień, pod rygorem rozwiązania umowy i braku spełnienia warunku

do umorzenia pozostałych należności składkowych. Ubezpieczony był przy tym świadomy, że warunkiem koniecznym ubiegania się o umorzenie zaległości składkowych jest prawidłowe - tak co do wysokości, jak i co do terminu - uiszczenie wszystkich należności niepodlegających umorzeniu, gdyż w przeciwnym wypadku nie dojdzie do umorzenia wskazanego zadłużenia z decyzji warunkowej, jak również zostanie ponownie wszczęta egzekucja z jego majątku obecnego i przyszłego. Należy podkreślić, że ustawa abolicyjna ma na celu pomoc dłużnikom, ale na określonych

w niej warunkach. Z założenia więc to dłużnik (ubezpieczony) powinien wykazać się miarą należytej staranności przy wypełnieniu warunków koniecznych do zastosowania dobrodziejstwa ustawy, pod rygorem poniesienia konsekwencji swojej bierności, czy lekceważenia postanowień umownych. Akceptacja argumentacji ubezpieczonego prowadziłaby do niczym nieuzasadnionego uprzywilejowania tych płatników, którzy dość swobodnie traktowali swą powinność w zakresie terminowej spłaty zobowiązań niepodlegających umorzeniu, a następnie dalej ignorowali zobowiązanie do terminowego regulowania rat z podpisanego przez siebie układu ratalnego.

Należy dodać, że wobec nieuiszczenia w terminie zakreślonym umową ostatniej raty, organ rentowy powiadomił ubezpieczonego o rozwiązaniu umowy w związku z wystąpieniem wypadku określonego w § 7 ust. 1 pkt 4 umowy. Okoliczność, że ubezpieczony nie odebrał pisma z ZUS pozostaje przy tym bez znaczenia dla skutku rozwiązującego umowę. Skoro jednak doszło do rozwiązania umowy, to ustala również podstawa umowna do uiszczenia zaległości niepodlegających umorzeniu w terminie dłuższym niż 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji warunkowej. Należy podnieść, iż zgodnie z art. 1 ust. 11 cyt. ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r. poz. 1551) niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust. 10, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8 (czyli decyzję określającą warunki umorzenia). Decyzja warunkowa z dnia 11.03.2013 roku została doręczona ubezpieczonemu w dniu 13.03.2013 roku i uprawomocniła się z upływem miesiąca, tj. z dniem 14.04.2014 roku. Ubezpieczony najpóźniej zatem do dnia 14.04.2015 roku (tj. w okresie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji) powinien był więc uiścić zaległości niepodlegających umorzeniu. W sprawie oczywiste jest, że ubezpieczony nie uiścił całości zaległości niepodlegających umorzeniu w tym terminie, a zatem nie spełnił warunku ustawy abolicyjnej, aby stan braku zaległości istniał w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji ustalającej warunki umorzenia zaległości. Ubezpieczony nie spełniając i tego warunku nie może domagać się umorzenia należności objętych decyzją warunkową, określonych w art. 1 ust. 8 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r. poz. 1551).

Reasumując, ubezpieczony nie spełnił warunku punktu II decyzji z dnia 11.03.2013 roku w zakresie umorzenia należności niepodlegających umorzeniu, gdyż przede wszystkim nie uregulował wszystkich rat, w tym ostatniej, w zakreślonym mu w umowie terminie (art. 1 ust. 12 ustawy abolicyjnej). Tym samym nie może obecnie domagać się na tej podstawie zmiany zaskarżonej decyzji i umorzenia pozostałych mu do zapłaty zaległych składek.

Wskazując na argumenty wyżej podane Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekając co do istoty sprawy, zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie. Na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., uwzględniając wniosek pełnomocnika organu rentowego zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu zasądził od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne. Wysokość stawki minimalnej przyjęto w oparciu o § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 265), mając na uwadze określoną w apelacji i niekwestionowaną przez ubezpieczonego wartość przedmiotu zaskarżenia w kwocie 11954,94 zł.

Barbara Białicka Romana Mrotek Urszula Iwanowska